

Zuid-Limburg is goed voorbereid op een stralingsongeval

In dit infobulletin:

- Wat vindt de ANVS van het Weense ISR-rapport?
- De voorbereiding van de veiligheidsregio op stralingsongevallen
- Nog geen besluit VWS predistributie jodiumtabletten
- Hoe komt de risico-inschatting tot stand?
- Risico's en de rol van de politiek

Duiding en toetsing door ANVS; "onrealistisch scenario"

Adviesvragen van Zuid-Limburg aan de ANVS

Eind 2016 verscheen een onderzoek van het Institut für Sicherheits- und Risikowissenschaften (ISR) in Wenen over de mogelijke risico's van Tihange 2. Het rapport concludeert dat een eventuele nucleaire ramp Tsjernobyl-achtige gevolgen kan hebben in Limburg en de regio Aken. Het leidde tot vragen over de voorbereiding van Zuid-Limburg. Het ISR-rapport was voor de veiligheidsregio aanleiding om de expertise van de Nederlandse stralingsautoriteit, de ANVS, in te schakelen. De veiligheidsregio legde de ANVS twee vragen voor.

Vraag 1: Hoe moeten we de resultaten van dit onderzoek zien?

De ANVS heeft de veiligheidsregio op 1 februari 2017 haar bevindingen gepresenteerd. De conclusie van de ANVS: Het ISR-rapport vormt geen toegevoegde waarde bij de voorbereiding in Nederland op een kernongeval. Zie ook www.anvs.nl.

Vraag 2: Moet de veiligheidsregio de voorbereiding op een stralingsongeval aanpassen?

De ANVS concludeert: "Er is geen aanleiding om op basis van het ISR-rapport de voorbereiding door de Veiligheidsregio Zuid-Limburg op een kernongeval bij Tihange 2 aan te passen". Dit betekent dat de veiligheidsregio de huidige voorbereidingen voortzet.

Wat is de ANVS?

De Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) is een onafhankelijke autoriteit die erop toeziet dat de nucleaire veiligheid en stralingsbescherming in Nederland voldoen aan de hoogste eisen. De ANVS stelt daarvoor regels op, verleent vergunningen, ziet toe op de naleving daarvan en kan handhavend optreden richting exploitanten van nucleaire installaties en stralingstoepassingen.

De voorbereiding op stralingsongevallen

Veiligheidsregio neemt zorgen burgers serieus

Radioactieve straling kun je niet zien, ruiken of voelen. Alleen speciale meetapparatuur kan radioactieve straling aantonen. Als individu heb je geen grip op radioactieve straling, terwijl er wel gevolgen kunnen zijn voor je gezondheid. Dat kan beangstigend zijn. Met name omdat niet ver van Zuid-Limburg de kerncentrale van Tihange staat. De vragen rond de veiligheid van deze Belgische kerncentrale houden Zuid-Limburgers bezig. Dat blijkt uit gesprekken in gemeenteraden, vragen van burgers en berichtgeving in de media. Ook actievoerders laten van zich horen. Juist omdat er ernstige zorgen en vragen zijn over Tihange is het belangrijk om te weten wat de feitelijke risico's zijn en hoe Zuid-Limburg zich voorbereidt op een stralingsongeval. Die voorbereiding is een taak van de veiligheidsregio.

Hoe bereidt de veiligheidsregio zich voor?

De veiligheidsregio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord trekken samen op in de voorbereiding op een stralingsongeval. We volgen continu de ontwikkelingen rondom straling, onder meer door deel te nemen aan landelijke werkgroepen. Er is overleg met de rijksoverheid, experts en kennisinstituten op het gebied van straling. We bekijken nationale en internationale richtlijnen. Ze vormen de leidraad bij onze aanpak en bij het opstellen van plannen. Partners die een rol (kunnen) hebben bij een stralingsongeval worden betrokken. Plannen worden vertaald naar concrete acties en afgestemd met regionale, landelijke en euregionale partners. Daarom zitten we regelmatig met Belgische en Duitse partners om tafel om te overleggen.

Taken en rollen worden beschreven, zodat elke hulpverlener weet wat hij moet doen bij een stralingsongeval. Hulpverleners moeten voor hun taak worden opgeleid en getraind. En dan volgen er oefeningen. Talloze vragen moeten worden beantwoord.

Nog geen besluit VWS predistributie jodiumtabletten

Al bijna een jaar wacht de veiligheidsregio op een besluit van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de predistributie van jodiumtabletten. Het afgelopen jaar hebben we diverse keren op landelijk niveau aangegeven dat we duidelijkheid willen. Onlangs hebben we het ministerie van VWS hier per brief nogmaals op geattendeerd. De minister wil in een ring van 100 kilometer rondom een kerncentrale vooraf jodiumtabletten gaan uitdelen. Doelgroep zijn mensen tot 18 jaar en zwangere vrouwen. Op welke manier de jodiumtabletten worden verspreid en wanneer dat gaat gebeuren, is niet duidelijk. Overigens beschikt Zuid-Limburg over een voorraad jodiumtabletten en een distributieplan voor uitgifte bij een daadwerkelijke dreiging. Dit plan blijft van kracht tot de minister zich heeft uitgesproken.

Risico-inschatting

Risico-inschatting volgens internationale richtlijnen

De veiligheidsregio kijkt zeer zorgvuldig naar de risico's van de kerncentrale van Tihange. Dat gebeurt volgens internationale richtlijnen. In de voorbereiding op een stralingsongeval

gaat de veiligheidsregio uit van de informatie en richtlijnen van de officiële instanties in Nederland die over straling gaan: het ministerie van Infrastructuur en Milieu, het ministerie van VWS (jodiumtabletten), het RIVM en de ANVS (Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming). De voorbereiding is een continu proces. Nieuwe inzichten, veranderde regelgeving, technische ontwikkelingen enz. kunnen leiden tot een andere risico-inschatting of aanpassingen in de voorbereiding.

Uitgangspunt is een realistisch scenario

We leven in een maatschappij met risico's. Die proberen we zo veel mogelijk te voorkomen, maar ondanks voorzorgsmaatregelen zijn risico's niet helemaal uit te sluiten. 100% veiligheid bestaat niet. Daarom kennen we risico-objecten. Zoals elke kerncentrale is Tihange een risico-object. Zuid-Limburg heeft zelf ook een aantal risico-objecten. Voorbeelden zijn vliegveld Maastricht Aachen Airport en industrieterrein Chemelot. De veiligheidsregio bereidt zich voor op calamiteiten bij deze risico-objecten. Belangrijk daarbij is de risico-inschatting. Daarbij gaan we uit van: risico = kans x effect. Hoe groot is de kans op een calamiteit en hoe groot zijn dan de gevolgen voor Zuid-Limburg?

Een voorbeeld. De kans dat er in Zuid-Limburg een pak sneeuw van enkele meters dik valt, is uiterst klein. De overlast die zo'n extreme sneeuwbuï met zich meebrengt zal groot zijn. Toch bereidt de veiligheidsregio zich niet voor op dit risico en dat vindt niemand vreemd. Het zou eerder vragen oproepen als de veiligheidsregio dit wel zou doen. Bij een risico-inschatting gaat de veiligheidsregio vrijwel nooit uit van het ergst denkbare scenario, omdat de kans daarop zo goed als nul is. Meestal is het uitgangspunt een realistisch scenario.

Risico's en de rol van de politiek

De politiek bepaalt welke risico's acceptabel zijn

Volgens de ANVS is de kans op een stralingsongeval in de kerncentrale van Tihange heel klein. De kans op een stralingsongeval met gevolgen voor Zuid-Limburg is nog veel kleiner. De kans op een stralingsongeval met gevolgen zoals het Weense onderzoek schetst, is zo klein dat het niet realistisch is. Maar hoe onrealistisch ook, de kans is niet nul. Dat is alleen het geval na sluiting en ontmanteling van Tihange.

Elke vier jaar legt de veiligheidsregio de gemeenteraden een regionaal risicoprofiel voor. Het is dan aan de Zuid-Limburgse politiek om te bepalen welke risico's we in onze regio acceptabel vinden. Dat geldt ook voor de kerncentrale van Tihange. Een aantal Zuid-Limburgse gemeenten hebben zich inmiddels aangesloten bij een Euregionale, juridische strijd voor de sluiting van Tihange. (het 'politieke spoor')

Het is niet aan de veiligheidsregio om te bepalen of Tihange of Maastricht Aachen Airport of Chemelot of een ander risico-object mag open blijven of moet sluiten. Maar zolang de kerncentrale van Tihange een risico-object is, dient de veiligheidsregio zich voor te bereiden op een mogelijke calamiteit (het 'operationele spoor').

Samenvattend

- De ANVS concludeert de volgende twee zaken:
  - het ISR-onderzoek heeft geen toegevoegde waarde bij de voorbereiding op een kernongeval;
  - er is geen aanleiding om op basis van het ISR-rapport de voorbereiding door de Veiligheidsregio Zuid-Limburg op een kernongeval bij Tihange 2 aan te passen.
- De veiligheidsregio Zuid-Limburg is goed voorbereid op een stralingsongeval.
- De kans op een stralingsongeval in de kerncentrale van Tihange is heel klein.
- De kans op een stralingsongeval met gevolgen voor Zuid-Limburg is nog veel kleiner.
- De kans op een stralingsongeval met gevolgen zoals het ISR-rapport schetst is zo klein dat het niet realistisch is. Maar hoe onrealistisch ook, de kans is niet nul.
- De Zuid-Limburgse politiek bepaalt welke risico's we accepteren in onze regio.
- Het is een taak van de veiligheidsregio om zich op deze risico's voor te bereiden.

Vragen en meer informatie

Theo Vullers, aandachtfunctionaris Stralingsongevallen Veiligheidsregio Zuid-Limburg:
theo.vullers@ggdzl.nl